

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра теорії та методики фізичного виховання

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Кременець – 2020

Робоча програма освітнього компоненту «Практика в літніх оздоровчих таборах» для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Кременець. 2020. 13 с.

Розробники:

В. М. Трифонюк, керівник практики академії, старший викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання.

В. А. Голуб, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичного виховання

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 року

Завідувач кафедри

В. А. Голуб

**1. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
В ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)	Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
		6-й	6-й
		Лекції	
		-	-
	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120 год.	120 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання практики

Мета практики в літніх оздоровчих таборах – розширити професійно-педагогічні знання практикантів та озброїти їх методикою виховної роботи з дітьми та підлітками в літній період у дитячих оздоровчих таборах, пришкольніх майданчиках, в таборах праці та відпочинку. Включення здобувача вищої освіти у різні види культурно-дозвіллевої, організаційно-педагогічної та виховної роботи, що мають чітко сформульовані завдання і його активна позиція, сприяють успішному становленню майбутнього фахівця.

Бази практик – літні табори оздоровлення та відпочинку для дітей і підлітків; табори відпочинку для дітей та підлітків-інвалідів; табори відпочинку для дітей-сиріт; табори екологічного спрямування; табори оздоровлення та відпочинку підлітків з девіантною поведінкою тощо.

Завдання практики:

- визначати мету і завдання виховної роботи з дітьми в умовах оздоровчих таборів, пришкольніх майданчиків, трудових об'єднань школярів;
- складати план роботи загону на табірну зміну, щоденний план роботи з урахуванням інтересів та індивідуальних особливостей дітей;
- співпрацювати з органами дитячого самоуправління в дитячих колективах;
- організувати і проводити різноманітні форми виховної роботи з дітьми в оздоровчих таборах;
- організувати колективну, групову та індивідуальну роботу; налагоджувати дружні відносини з вихованцями в специфічних табірних умовах;
- аналізувати досвід своєї педагогічної діяльності.

У результаті проходження педагогічної практики у літніх оздоровчих закладах у здобувача вищої освіти формуються такі компетентності:

Загальні компетентності

- ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні, діяти на основі етичних правил та академічної доброчесності.
- ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК10. Здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності

- ФК1. Здатність усвідомлювати соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вчителя біології та основ здоров'я.
- ФК2. Здатність проектувати і провадити освітній процес із врахуванням сучасного розвитку суспільства та особистісної характеристики учня.
- ФК3. Здатність оперувати категоріально-поняттєвим апаратом сучасної психології та педагогіки.
- ФК4. Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.
- ФК5. Здатність проявляти креативність у розробці навчально-методичних матеріалів та здійсненні педагогічних досліджень.
- ФК9. Здатність використовувати сучасні методи біологічних досліджень, інтерпретувати та використовувати їх результати в освітньому процесі.
- ФК10. Здатність демонструвати знання загальнометодологічного характеру, методики навчання біології та основ здоров'я у закладах загальної середньої освіти.
- ФК11. Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнення й освітні потреби учнів.
- ФК12. Здатність формувати компетентнісний потенціал навчальних предметів «Біологія» та «Основи здоров'я».
- ФК13. Здатність керуватися у професійно-педагогічній діяльності міжнародними та вітчизняними нормативно-правовими документами.
- ФК14. Здатність трансформувати і впроваджувати прогресивний педагогічний досвід у власній професійній діяльності.
- ФК15. Здатність ефективно комунікувати, формувати сприятливий соціально-психологічний клімат у спільноті педагогічного колективу і класу, формувати команду, мотивувати інших до досягнення поставлених цілей.

Програмні результати навчання

- РН1. Осмислювати соціальну значущість педагогічної професії, підвищувати особистісний і професійний розвиток, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач.
- РН2. Вміти використовувати різноманітні ресурси для пошуку потрібної інформації, критично аналізувати й опрацьовувати інформацію з метою використання її у сфері професійної діяльності із дотриманням принципів академічної доброчесності.
- РН4. Володіти інформаційно-комунікаційними технологіями і застосовувати їх для вирішення дослідницьких та практичних завдань у професійній галузі.
- РН6. Знати загальну структуру педагогічної та освітньої діяльності; розуміти психологічні механізми та закономірності, які лежать в основі виховання особистості, характеризувати психологічні особливості педагогічного спілкування та функціонування педагогічного колективу.
- РН7. Уміти встановлювати комунікативний контакт із учнями із врахуванням їх індивідуальних особливостей та збереженням належного рівня психічного здоров'я усіх учасників освітнього процесу.

PH13. Уміти організовувати освітній процес, адаптуючи його до рівня підготовки учнів; застосовувати відповідні методи та технології навчання з урахуванням особистісних характеристик школярів.

PH16. Вміти організовувати та забезпечувати діяльність учнів на уроках та в позаурочний час із дотриманням правил і рекомендацій щодо здоров'язбереження.

PH17. Уміти використовувати основні нормативні документи в галузі освіти для здійснення професійної діяльності.

PH18. Уміти організувати роботу у позашкільних закладах учнівської молоді, літніх дитячих оздоровчих таборах.

3. Основні напрями практичної роботи здобувачів вищої освіти

1. *Організаційно-педагогічна робота:* ознайомлення з усталеними традиціями загону і табору; формування загонів, ознайомлення зі складом загону, перевірка рівня підготовки дітей до виїзду та перебування в оздоровчому таборі; планування роботи на основі орієнтовного календарного плану роботи загону; робота з активом, з органами самоуправління в дитячому колективі, організація та проведення настановних зборів у дитячому колективі (збір-вогник «Будьмо знайомі», організаційний збір, збір-планування);

2. *Виховна робота:* пізнавальний напрямок роботи (розвиток пізнавальних інтересів, спостережливості у дітей, формування світогляду засобами пізнавальних подорожей, естафет, усних журналів, проведення дидактичних, сюжетно-рольових ігор тощо; формування національної самосвідомості, виховання в дітей та підлітків любові до рідного краю, до свого народу (інформування, конкурси, вивчення народних звичаїв та обрядів, фестивалів українських народних пісень, ігор, масовок, вогнищ); трудове виховання (самообслуговування, трудові десанти та операції, збір лікарських рослин, гіллячкового корму, збереження майна, бесіди про працю, про людей праці); моральне виховання дітей (бесіди, брейн-ринги про гуманізм, дружбу і товаришування, про культуру поведінки, діяльність постів доброти і милосердя); військово-патріотична, туристсько-краєзнавча робота, спортивна і оздоровчо-гігієнічна робота (туристичні походи, походи вихідного дня, походи по місцях бойової та трудової слави, пошукова робота, зустрічі з ветеранами війни, визволителями України, спортивні змагання, рухливі ігри, купання, дотримання і виконання режимних моментів, загартовування);

3. *Натуралістична і природоохоронна робота та культурно-дозвілєва робота* (екскурсії в природу, виставки-конкурси «Витвори природи», бесіди про природу і раціональне використання її ресурсів, організація трудових десантів із озеленення території, діяльність «зелених», «голубих» патрулів та інше); організація художньо-творчої роботи, розвиток творчих здібностей (конкурси малюнків, фестивалі читців, співаків, танцюристів, тіньовий та ляльковий театри, робота гуртків художньої самодіяльності).

Під час педагогічної практики у літніх оздоровчих таборах здобувачі вищої освіти беруть участь у виробничих нарадах, педагогічних радах, вивчають і аналізують досвід кращих педагогів-організаторів, вихователів, ведуть педагогічний щоденник, документацію практиканта.

4. Практично-організаційна робота

Форми роботи	К-сть годин
Нарада з питання підготовки до табірнього збору	1
Консультація з питань підготовки до табірнього збору із громадськими методистами. Надання методичних рекомендацій.	1
Розподіл доручень із сформованими загонами.	1
План проведення організаційно-методичного збору.	1
Оформлення оголошення про проведення збору.	1
Організація студентського прес-центр (газети, повідомлення).	1
Укомплектувати методичну літературу, наочні матеріали на допомогу практикантам.	1
Оформити залу до проведення збору.	1
Провести педагогічні практикуми.	12
Всього	20 год

5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти під час практики

№ з/п	Форми роботи	К-сть годин
1. Організаційно-педагогічна робота		
1.1	Зустріч дітей, знайомство з загonom, вожатими.	2
1.2.	Упорядкування житлових приміщень.	2
1.3.	Побудова плану-сітки роботи загону на зміну.	2
1.4.	Формування органів дитячого самоврядування.	2
1.5.	Ознайомлення дітей з режимом дня, правилами особистої гігієни та самообслуговування.	2
1.6.	Виготовлення символів загону.	4
2. Виховна робота		
2.1	Вивчення попереднього досвіду дітей, рівень їх умінь та навичок.	2
2.2	Розподіл доручень між членами загону.	6
2.3	Вивчення міжособистісних відносин в тимчасовому дитячому колективі.	6
2.4.	Проведення діагностики культури спілкування дітей у загоні.	4
2.5.	Проведення бесіди-ознайомлення з тимчасовим дитячим колективом.	4
2.6.	Залучення дітей до різних видів виховної діяльності.	20
3. Культурно-дозвіллева діяльність		
3.1	Проведення екскурсії по табору.	4
3.2.	Організація відпочинку, оздоровлення та дозвілля дітей.	40
	Всього	100 год

6. Звітна документація педагогічної практики в літніх оздоровчих таборах

1. Характеристика практиканта з оцінкою (готує старший вожатий, завіряє начальник табору). Відгук адміністрації з місця проходження практики, засвідчений печаткою та підписом керівника установи.
2. Звіт (схема додається). Завіряє старший вожатий, керівник установи.
3. Одну розробку проведеного виховного заходу (на вибір).
4. Один робочий куточок.
5. Одну сатиричну газету, оформлену під час чергування загону.
6. Планування роботи в загоні.
7. Особистий щоденний план педагога-організатора.
8. План-сітка загону.
9. Щоденник літньої педагогічної практики з аналізом роботи кожного дня, завірений начальником табору.
10. Індивідуальний план виховної роботи практиканта на період літньої практики (із відмітками про виконання).

7. Оцінювання літньої педагогічної практики

Види та форми контролю за роботою здобувачів вищої освіти під час практики

- поточний (відвідування керівником практики проведених заходів);
- підсумковий (оцінка за проходження практики);
- індивідуальний;
- груповий.

Методи контролю

- ведення щоденника практики з вказівкою термінів проведення виховних заходів;
- відвідування та аналіз здобувачами вищої освіти виховних заходів у таборі;
- ведення спостережень за вихованцями;
- відвідування заходів методистом, старшим вихователем та директором табору.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти

	Напрями роботи			Сума
	Організаційно-педагогічна робота	Виховна робота	Натуралістична, природоохоронна та культурно-дозвіллева робота	
Бали	20	40	40	100

Критерії оцінювання успішності практиканта з педагогічної практики в літніх оздоровчих таборах

Рівні	Бали	Критерії оцінювання
Відмінний	А	<ul style="list-style-type: none"> - організував загально-табірний виховний захід за власним сценарієм із залученням дітей та інших працівників табору; - у щоденнику практики узагальнив результати виховної діяльності на основі використаних методів і форм виховання; - у відгуку керівництва табору говориться про творче ставлення до виконання своїх професійних обов'язків, глибоку зацікавленість ступенем розвитку соціальних стосунків, здатність спостерігати та керувати дитячим колективом, приймати відповідальність, активність, ініціативність та творчість у проведенні колективних творчих справ й індивідуальній роботі з вихованцями.
Добрий	В	<ul style="list-style-type: none"> - організував та провів виховні заходи за власними сценаріями; - у щоденнику педагогічної практики ґрунтовно проаналізовані основні періоди табірної зміни. Самостійно обирав і застосовував методики педагогічної діагностики колективу, здійснював особистісно-орієнтовану виховну роботу; - у відгуку адміністрації табору зазначено, що стосунки з колегами по роботі та дітьми будував на основі оптимальних моделей педагогічного спілкування, організував конкурси, вікторини, рольові ігри, був активним учасником загально-табірних заходів, усвідомлював особисту відповідальність за життя та безпеку довірених дітей. Залучав дітей до участі в колективних творчих справах загону та табору.
Добрий	С	<ul style="list-style-type: none"> - організував дітей на самостійне проведення і підготовку виховного заходу, разом з дітьми брав участь у його підготовці і проведенні; - щоденник практики оформлений відповідно до поставлених вимог. Здійснений ґрунтовний аналіз основних періодів зміни; - у відгуку адміністрації табору зазначається наявність здібностей приймати на себе керівництво, здатність працювати з колективом; разом з тим відмічається слабе прогнозування можливих труднощів у взаємодії з дітьми.

Задовільний	D	<ul style="list-style-type: none"> - провів виховний захід за типовим сценарієм. Виготовив унаочнення, не залучаючи до роботи дітей загону; - щоденник практики оформлений відповідно вимог, але аналіз досліджень не відображає вміння організувати та зацікавлювати дитячий колектив; - у відгуку адміністрації табору описано про вміння планувати й аналізувати роботу, але відмічається байдужість до соціальних стосунків у дитячому колективі, низьку мотивацію діяльності, слабке розуміння дітей, низьку здатність до спостережливості.
Задовільний	E	<ul style="list-style-type: none"> - провів виховний захід за типовим сценарієм; - щоденник оформлений без послідовного аналізу; - у відгуку адміністрації табору відзначено вміння планувати і реалізовувати заплановане у практичній діяльності. Разом і тим у роботі з дітьми потребував стимулювання, був байдужим до мотивації діяльності, відзначена слабка здатність приймати на себе керівництво.
Не задовільний	FX	<ul style="list-style-type: none"> - провів виховний захід за готовим сценарієм; - у відгуку адміністрації табору відзначено про поверхневі знання форм та методів виховної роботи, вікових та індивідуальних особливостей дітей, невміння їх реалізовувати в практичній діяльності; - щоденник практики оформлений недбало.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	75-81	Добре
D	67-74	Задовільно
E	60-66	Задовільно
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

8. Зразки допоміжних матеріалів і документації практики

Елементи прикладної методики роботи літнього оздоровчого табору

1) Орієнтовна план-сітка роботи табору

1. Заїзд, знайомство з територією табору, його традиціями. Вечір знайомств.
2. Збір-знайомство з колективом вихователів. Гра «Ромашка». Дискотека.
3. Збір із планування. Ділова гра «Лідер», Вечір-гра «Два кораблі».
4. Урочисте відкриття табірної зміни. Вогнище. Вечір танців.
5. Робота гуртків. Конкурс «Алло, ми шукаємо таланти». Перегляд кінофільмів.
6. Відкриття малих олімпійських ігор, спортивна гра на місцевості «Пакет», Вечір туристичної пісні.
7. Спортивні змагання. Свято Нептуна. Дискотека.
8. Спортивні змагання. Конкурси на лісовій галявині.
9. Перегляд кінофільму. Закриття малих олімпійських ігор. Конкурс «Приємного апетиту». Інсценізація української народної казки.
10. Національно-патріотичне свято «Нашому роду нема переводу».
11. День іменинника. Лялькова вистава. Конкурс на кращу танцювальну пару.
12. Родинне свято. Зустріч з батьками. Дискотека.
13. Конкурс на асфальті. Свято «Подорож у країну ввічливості».
14. Свято квітів. Конкурс на кращу історію про квітку. Конкурс на кращу ікебану. Обирання королеви квіtkового балу. Конкурс «Веселий експрес».
16. Клуб «Що? Де? Коли?» Майстерня мод. Танцювальний марафон.
17. Гра-справа «Місто веселих майстрів». Рейд «Тут і там ходить хлопчик Помагай».
18. День гумору. Свято «Веселий ярмарок». Перегляд кінофільму.
19. Заочна подорож країнами світу. Оздоровчий похід. Вечір ігор, загадок та скоромовок.
20. День казкових витівок. Конкурс телепередач.
21. Конкурс «Ну-мо, дівчата». Конкурс «Міс загону».
22. Конкурс «Ну-мо, хлопці». Свято «Козацькі забави». Дискотека.
23. Конкурс молодих поетів. Анкетування стосовно табірної сезону.

Прощальне вогнище.

Зразки оформлення документації педагогічної практики в літніх оздоровчих таборах

1) Орієнтовна схема звіту практиканта про роботу в літньому дитячому оздоровчому таборі

1. В якому оздоровчому таборі (іншому закладі) і ким працював? Скільки днів відпрацював?
2. Контингент дітей в загоні (кількість, вік, міські, сільські і т.п.).
3. Звіт проведеної практикантом роботи в таборі (робота в перші дні, підготовка до прийому дітей, прийом дітей, організація дитячого колективу, планування роботи).
4. Аналіз проведеної роботи з дітьми (по розділах плану виховної роботи).

5. Висновки і пропозиції щодо поліпшення підготовки до роботи в оздоровчих таборах.

6. Перелік матеріалів, які додаються до звіту.

Звіт підписується практикантом і затверджується старшим вожатим (керівником установи).

2) *Орієнтовна схема характеристики роботи практиканта в літніх оздоровчих таборах*

1. Упродовж якого часу (зміни) працював практикант з дітьми у таборі.

2. Знання практикантом методів і форм роботи, уміння реалізувати їх в практичній діяльності.

3. Уміння планувати виховну роботу з дітьми. Виконання наміченого плану.

4. Підхід до дітей, уміння організувати дитячий колектив і зацікавити його.

5. Реалізація завдань виховної роботи, забезпечення дисципліни в загоні.

6. Дисциплінованість, організованість практиканта і ставлення його до роботи.

7. Недоліки в роботі практиканта.

8. Оцінка за практику.

Характеристику підписує і завіряє печаткою начальник табору.

3) *Характеристика тимчасового дитячого колективу*

1. Назва колективу.

2. Кількість членів колективу.

3. Розподіл за гендерною ознакою.

4. Середній вік учасників.

5. Аналіз основних ознак колективу (мета, спільна діяльність, органи самоврядування, рівень згуртованості колективу).

6. Взаємодія з вихователем.

7. Співпраця з іншими колективами.

8. Досягнення роботи з колективом.

9. Основні проблеми, з якими довелося зустрітися при роботі з тимчасовим колективом.

10. Висновки та пропозиції щодо подальшої роботи з організації тимчасового колективу.

9. Рекомендована література

1. Бартків О. С. Організація літньої педагогічної практики в літніх оздоровчих таборах. – Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2006. 98 с.

2. Бартків О. С. Дитяче літо в оздоровчому таборі: навчально-методичне видання. – Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2012. – 270 с.

3. Горбинко В. М. Концепція діяльності дитячого оздоровчого табору / В. М. Горбинко // Практична психологія та соціальна робота. 2005. № 6. С. 57-60.

4. Стародубцева И. В. Организация работы в летнем детском оздоровительном комплексе «Алсу». Практична психологія та соціальна робота. 2005. № 6. С. 20-36.
5. Масляк І.П., Мамешина М.А. Педагогічна практика в загальноосвітніх навчальних закладах: Навч.-метод. посіб. для студентів вищ. навч. закл. фіз. культури, Харків. держ. акад. фіз. культури.– Харків : Бровін О. В., 2014. 217 с.
6. Борчук С.М. Педагогічний щоденник для студентів-практикантів на період літньої педагогічної практики в оздоровчих закладах / С.М.Борчук. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2009. 104 с.
7. Джус О.В. Літня виробнича педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: робочий зошит. Вид. 2-е, доповнене і перероблене / О.В.Джус. – Івано-Франківськ: НАІР, 2015. 132 с.
8. Закон України “Про вищу освіту” [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
9. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» від 4 вересня 2008 р. №375-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-17>
10. Ковальчук В.М. Літня виробнича практика студентів III курсу університету. Програма і методичні рекомендації / В.М.Ковальчук. – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010. 68 с.
11. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>